

JIP

Fondkommissionslag;

utfärdad den 21 juni 1979.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

SFS 1979: 748

Utkom från trycket
den 28 augusti 1979

Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag förstås med

1. fondkommissionsrörelse: yrkesmässigt utövad verksamhet som avser handel med värdepapper för annans räkning i eget namn.

¹ Prop. 1978/79: 9, NU 50, rskr 443.

2. fondkommissionär: den som har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse.

3. fondkommissionsbolag: aktiebolag som har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse.

4. bankinstitut: bankaktiebolag, sparbanks och centralkassa för jordbrukskredit.

5. fondpapper: aktie, annat bevis om delaktighet i bolag, obligation, förlagsbevis och liknande skuldebrev avsett för allmän omsättning samt andel i aktiefond.

2 § Om annat ej följer av denna lag, gäller för fondkommissionsrörelse bestämmelserna om handelskommission i lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande.

3 § Fondkommissionsrörelse får drivas endast efter tillstånd av bankinspektionen.

Tillstånd får meddelas svenskt aktiebolag och svenskt bankinstitut.

4 § Annan än fondkommissionär får ej i sin firma eller annars vid beteckning av verksamhet använda ordet fondkommission eller avledning därav.

5 § Denna lag gäller ej fondkommissionsrörelse som drivs av Sveriges riksbank.

Fondkommissionsbolag

6 § Tillstånd för aktiebolag att driva fondkommissionsrörelse får meddelas endast om

1. bolagsordningen ej strider mot denna lag eller annan författning,
2. bolaget ej är olämpligt att driva sådan rörelse,
3. rörelsen kan antagas ej bli till skada för det allmänna,
4. bolaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag.

Ansökan om tillstånd får göras innan bolaget har registrerats. Har sådan ansökan gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande, räknas den i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) föreskrivna tiden från tillståndsbeslutet.

7 § Bankinspektionen godkänner fondkommissionsbolags bolagsordning i samband med att tillstånd meddelas för bolaget.

Beslut om ändring av fondkommissionsbolags bolagsordning skall prövas av bankinspektionen och får ej registreras innan det har godkänts av inspektionen.

8 § För fondkommissionsbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet, om annat ej följer av denna lag.

9 § Fondkommissionsbolags aktiekapital skall uppgå till minst femhundra tusen kronor.

10 § Fondkommissionsbolags styrelse skall bestå av minst tre ledamöter. Styrelsen skall utse en verkställande direktör. Denne och en av ledamöterna skall genom tjänstgöring hos fondkommissionär eller på annat sätt ha skaffat sig den erfarenhet som behövs för verksamheten.

11 § Minst en av bolagsstämman utsedd revisor skall vara auktoriserad revisor eller auktoriserat revisionsbolag.

12 § Fondkommissionsbolags firma skall innehålla ordet fondkommission. Vid beteckning av verksamheten får ej användas ordet bankir, avledning därav eller utländsk form av sådant ord.

Fondkommissionsbolags verksamhet

13 § Fondkommissionsbolag får, för att underlätta fondkommissionsrörelsen, i samband med denna

1. lämna kredit mot säkerhet enligt 21 §,
2. mottaga medel på konto under förutsättning att avtal enligt 20 § har träffats,
3. köpa, sälja och byta värdepapper för egen räkning med den begränsning som anges i 15 och 16 §§,
4. genom att lämna garanti eller på annat sätt medverka vid emission av fondpapper på den allmänna marknaden,
5. mottaga fondpapper och andra värdehandlingar till förvaring eller förvaltning,
6. lämna råd om placering av medel i värdepapper.

Om särskilda skäl föreligger, får fondkommissionsbolag efter tillstånd av bankinspektionen utöva även annan verksamhet än som anges i första stycket.

14 § Fondkommissionsbolag får ej utfärda obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar.

15 § Fondkommissionsbolag får för egen räkning förvärva

1. fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt för att bereda bolaget lokaler för rörelsen eller tillgodose därmed sammanhängande behov,
2. inventarier för rörelsen eller till fastighet som fondkommissionsbolaget äger eller till lokaler som bolaget i övrigt innehar,
3. obligation, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar,
4. aktie, emissionsbevis, andel i aktiefond och i ekonomisk förening med de begränsningar som anges i andra och tredje styckena samt 16 §.

Aktie eller andel i ekonomisk förening får fondkommissionsbolag ej förvärva utan tillstånd av bankinspektionen, om förvärvet ingår som ett led i organisationen av bolagets verksamhet.

Fondkommissionsbolag, som har lämnat garanti enligt 13 § första stycket 4, får ej heller utan tillstånd av bankinspektionen förvärva aktie på grund av garantiåtagandet. Sådant aktie skall bolaget avyttra så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet. Om synnerliga skäl föreligger, kan bankinspektionen förlänga denna frist.

Om synnerliga skäl föreligger, kan bankinspektionen medge att fondkommissionsbolag får förvärva annan egendom än som avses i första stycket.

16 § Fondkommissionsbolag får inneha värdepapper som anges i 15 § första stycket 4 till ett anskaffningsvärde som uppgår till högst två miljoner kronor eller som svarar mot två procent av den genomsnittliga årsomsättningen i bolagets kommissionshandel under de fem närmast föregående kalenderåren, dock högst tio miljoner kronor. I fråga om bolag som ej har varit verksamt under fem kalenderår skall den genomsnittliga årsomsättningen i stället avse den tid bolaget har varit verksamt.

Vid tillämpningen av första stycket skall ej medräknas innehav av sådan aktie eller andel som avses i 15 § andra och tredje styckena.

Om synnerliga skäl föreligger, kan bankinspektionen medge att fondkommissionsbolag får inneha värdepapper som avses i första stycket i större omfattning än som anges där.

17 § För att skydda fordran får fondkommissionsbolag utan hinder av vad i 15 och 16 §§ sägs dels på offentlig auktion eller fondbörs eller vid exekutiv försäljning köpa egendom som är utmätt eller pantsatt för fordringen, dels som betalning övertaga för fordringen pantsatt egendom eller annan egendom, om det är uppenbart att bolaget annars skulle lida avsevärd förlust.

Egendom som fondkommissionsbolag har förvärvat enligt första stycket skall avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast när det kan äga rum utan förlust för bolaget.

Förvärv enligt första stycket skall ofördröjligen anmälas till bankinspektionen.

18 § Fondkommissionsbolag skall till uppdragsgivarnas skydd ha eget kapital till visst lägsta belopp som är betryggande i förhållande till bolagets tillgångar och till garantiförbindelser som bolaget har ingått (placeringar). Det egna kapitalet anses betryggande, om det uppgår till lägst ett belopp som motsvarar sammanlagt tjugo procent av värdet av aktier, emissionsbevis och andelar i aktiefonder med undantag av sådana aktier som innehas som ett led i organisationen av bolagets verksamhet samt sex procent av värdet av övriga placeringar med de undantag som anges i andra stycket. Placeringar, för vilka reserver som avses i tredje stycket har avsatts, skall såvitt avser aktier tagas upp till sitt marknadsvärde och såvitt avser utlåning, garantiförbindelser, utländska valutor och obligationer till sitt bruttovärde. Övriga placeringar skall tagas upp till sitt nettovärde.

Eget kapital krävs ej för ineliggande kassa, checkar och postremissväxlar eller för obligationer och andra fordringar för vilka svarar staten, kommun, bankinstitut, kreditaktiebolag eller försäkringsbolag. Eget kapital krävs ej heller för fordran hos annat fondkommissionsbolag på likvid för utförd värdepappersaffär.

Som eget kapital skall vid tillämpning av första stycket anses vad som enligt 57 § lagen (1955: 183) om bankrörelse gäller som eget kapital. I fråga om fondkommissionsbolags reserver för aktier får vidare med eget kapital likställas fyrtio procent av skillnaden mellan aktiernas marknadsvärde och

deras nettovärde. Från det egna kapitalet skall avräknas nettovärdet av sådana aktier eller andelar i ekonomisk förening som fondkommissionsbolaget har förvärvat med stöd av tillstånd enligt 15 § andra stycket.

Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen för viss tid medge att fondkommissionsbolags eget kapital får uppgå till ett lägre belopp än som anges i första stycket.

19 § Fondkommissionsbolag skall hålla en med hänsyn till rörelsens art och omfattning tillfredsställande betalningsberedskap.

20 § Medel som fondkommissionsbolag mottager med redovisningsskyldighet skall genast avskiljas och insättas på räkning i bank, om annat ej har överenskommits enligt skriftligt avtal.

21 § För kredit som fondkommissionsbolag lämnar skall finnas betryggande säkerhet i fondpapper som har inregistrerats vid fondbörs eller som har utbudits till försäljning under sådana förhållanden att det är sannolikt att de inom ett år från kreditens beviljande kommer att inregistreras vid fondbörs.

Om säkerhet som har ställts vid kreditens beviljande nedgår i värde under kredittiden, får även annan egendom eller borgen godtagas som tilläggssäkerhet.

22 § Fondkommissionsbolag skall ägna särskild uppmärksamhet åt att kredit ej lämnas till samma kredittagare eller till kredittagare, som är förbundna med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, i sådan omfattning att fara kan uppkomma för att fondkommissionsbolaget inte kan fullgöra sina förpliktelser. Detsamma skall gälla om den säkerhet ett fondkommissionsbolag mottager utgörs av aktier eller förlagsbevis, som har utgivits av samma aktiebolag eller av aktiebolag som är förenade i sådan intressegemenskap.

Första stycket andra meningen skall tillämpas också på borgen gentemot fondkommissionsbolag.

23 § Fondkommissionsbolag får ej förbehålla sig andel i vinst på affär, som bolaget avslutar i sin fondkommissionsrörelse eller i sådan verksamhet som anges i 13 § första stycket.

Fondkommissionsbolag får ej heller för egen räkning sälja fondpapper som bolaget har mottagit som lån (blankning) eller medverka vid blankning för annans räkning.

24 § Under tid, då sådant beslut om avbrytande av handel och notering som avses i 25 § lagen (1979: 749) om Stockholms fondbörs gäller, får fondkommissionsbolag ej vid eller utanför fondbörsen avtala eller medverka till avtal om köp eller försäljning av fondpapper som beslutet avser. Uppgörelse får dock ske av redan avslutad affär.

Första stycket skall tillämpas också under tid, då beslut enligt 26 § lagen om Stockholms fondbörs gäller, om regeringen ej föreskriver annat.

25 § Finns nära samband mellan fondkommissionsbolag och annat företag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta, handla med eller biträda vid handel med fondpapper eller lämna kredit mot säkerhet i fondpapper, gäller bestämmelserna om fondkommissionsbolags verksamhet och om tillsyn över fondkommissionsbolag i tillämpliga delar i fråga om sådant företag. Därvid skall i 13 och 16 §§ angivna begränsningar av verksamheten avse företagen gemensamt. Nära samband skall anses föreligga, om de båda företagen leds av samma eller i huvudsak samma personer eller om vinsten av företagens verksamhet helt eller till betydande del skall, direkt eller indirekt, tillfalla samma eller i huvudsak samma personer.

Om särskilda skäl föreligger, får bankinspektionen medge undantag från första stycket i fråga om visst företag.

Tillsyn över fondkommissionsbolag

26 § Fondkommissionsbolag står under tillsyn av bankinspektionen.

27 § Bankinspektionen skall övervaka att fondkommissionsbolag följer denna lag och annan författning, som reglerar fondkommissionsbolags verksamhet, samt bolagsordningen och de beslut som med stöd av lag eller bolagsordningen har meddelats av bolagsstämman eller styrelsen.

Det åligger inspektionen att även i övrigt med uppmärksamhet följa fondkommissionsbolags verksamhet i den mån det behövs för kännedom om de förhållanden som kan inverka på bolagets säkerhet eller annars är av betydelse för en sund utveckling av fondkommissionsverksamheten.

Inspektionen är ej skyldig att vaka över att sådana bestämmelser iakttages som gäller rättigheter och skyldigheter för aktieägare i fondkommissionsbolag i förhållande till bolaget eller till annan aktieägare eller sådana bestämmelser som angår bolagets inre angelägenheter.

28 § Bankinspektionen utövar tillsyn med ledning av handlingar, som fondkommissionsbolag enligt denna lag skall lämna till inspektionen, och upplysningar som inspektionen inhämtar vid undersökning hos bolaget eller på annat sätt.

Undersökning hos fondkommissionsbolag skall äga rum när bankinspektionen anser det behövt eller när regeringen beslutar om det.

29 § Tillstånd att driva fondkommissionsrörelse kan återkallas av bankinspektionen om

1. fondkommissionsbolags eget kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen ej har blivit fylld inom tre månader efter det den blev känd för bolaget,

2. fondkommissionsbolag genom att överträda denna lag eller uppenbart åsidosätta uppdragsgivares intresse eller på annat sätt visar sig olämpligt att utöva sådan rörelse,

3. rörelsen annars prövas vara till skada för det allmänna.

30 § Återkallar bankinspektionen tillstånd att driva fondkommissionsrörelse, kan inspektionen förelägga bolaget att, intill dess denna rörelse har avvecklats, upphöra med annan verksamhet.

Hänför sig förhållande som avses i 29 § till verksamhet som drivs med tillstånd enligt 13 § andra stycket, kan bankinspektionen återkalla sådant tillstånd och förelägga bolaget att upphöra med denna verksamhet för viss tid eller tills vidare.

Har tillstånd återkallats, får bolaget dock vidtaga de åtgärder som behövs för att fullgöra ingångna avtal eller för att skydda uppdragsgivare mot förlust.

31 § Föreligger förhållande som anges i 29 § 2 eller 3, får bankinspektionen meddela fondkommissionsbolaget skriftlig erinran i stället för att återkalla bolagets tillstånd, om det kan antagas att bolaget låter sig rättas därav. Inspektionen får även meddela fondkommissionsbolag skriftlig erinran, om bolaget annars ej följer i 27 § första stycket angivna stadganden och beslut eller om annat förhållande föreligger som menligt inverkar på bolagets säkerhet eller motverkar en sund utveckling av fondkommissionsverksamheten. Skriftlig erinran får förenas med föreskrift om rättelse.

Föreligger missförhållande hos fondkommissionsbolag i annat fall än som anges i första stycket, får bankinspektionen i särskilt beslut göra anmärkning om det.

32 § Bankinspektionen skall förordna en revisor att med övriga revisorer deltaga i revisionen av fondkommissionsbolag. Bankinspektionen kan när som helst återkalla sådant förordnande och i stället utse ny revisor.

Har tillstånd för fondkommissionsbolag att driva fondkommissionsrörelse återkallats, gäller förordnandet för den av bankinspektionen utsedde revisorn till dess fondkommissionsrörelsen har avvecklats och revisorn till bankinspektionen har avlämnat en berättelse över avvecklingen.

→ Fondkommissionsbolag skall till revisor, som har förordnats enligt första stycket, utge ersättning med belopp som bankinspektionen bestämmer.

33 § Bankinspektionen får kalla till sammanträde med fondkommissionsbolags styrelse eller begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Har styrelsen ej efterkommit sådan begäran, får inspektionen kalla till extra bolagsstämma. Företrädare för inspektionen får närvara vid styrelsesammanträde, som inspektionen har utlyst, och vid bolagsstämma samt deltaga i överläggningarna.

34 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur fondkommissionsbolags räkenskaper skall föras och hur värdehandlingar skall förvaras och inventeras.

35 § Fondkommissionsbolag skall på tid och sätt som bankinspektionen bestämmer

1. hålla bolagets kassa, övriga tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar tillgängliga för granskning av inspektionen,

2. upprätta och till inspektionen lämna översikt som visar bolagets tillgångar och skulder,

3. till inspektionen lämna årsredovisning och i förekommande fall kon-

cernredovisning jämte revisionsberättelse samt protokoll vid ordinarie bolagsstämma.

4. till inspektionen anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör eller suppleant samt ändring i förhållande som har anmälts.

5. underrätta inspektionen om bolaget har beslutat upphöra eller annars upphör med fondkommissionsrörelse.

6. även i övrigt meddela inspektionen alla de upplysningar och uppgifter som inspektionen anser behövliga för tillämpningen av denna lag.

Finner bankinspektionen anledning antaga att fondkommissionsbolags eget kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet, skall bolaget på anmodan av inspektionen ofördröjligen upprätta balansräkning och kalla revisorerna att granska denna.

36 § Finns i annat fall än som anges i 25 § väsentligt samband mellan fondkommissionsbolag och sådant företag som förvaltar, handlar med eller biträder vid handel med värdepapper eller lämnar kredit mot säkerhet i värdepapper, får bankinspektionen besluta att företaget skall lämna upplysningar om förhållandet till fondkommissionsbolaget och om sådan verksamhet som anknyter till fondkommissionsbolagets rörelse.

Bankinstituts fondkommissionsrörelse

37 § Tillstånd för bankinstitut att driva fondkommissionsrörelse får meddelas endast om bankinstitutet ej är olämpligt att driva sådan rörelse och om rörelsen kan antagas ej bli till skada för det allmänna.

38 § I fråga om bankinstituts fondkommissionsrörelse gäller 23 § andra stycket, 24 §, 29 § 2 och 3, 30 § tredje stycket samt, alltefter bankinstitutets art, lagen (1955: 183) om bankrörelse, lagen (1955: 416) om sparbanker eller lagen (1956: 216) om jordbrukskasserörelsen.

Särskilda bestämmelser

39 § Den som på grund av befattning eller annars har anknytning till fondkommissionär får ej för egen räkning genom köp, byte eller därmed jämförligt fång förvärva fondpapper annat än för långsiktig förmögenhetsförvaltning, om han normalt har insyn i uppdragsgivares värdepappersaffärer, som har sådan omfattning att det allmänna försäljningsvärdet kan påverkas.

40 § Den som avses i 39 § skall till fondkommissionären ofördröjligen anmäla innehav av fondpapper och ändring i innehavet. Fondkommissionären skall föra förteckning över anmälningarna och hålla den tillgänglig för bankinspektionen.

Anmälningsskyldighet enligt första stycket omfattar fondpapper som ägs av den anmälningsskyldige, hans make eller omyndigt barn som står under hans vårdnad. Har någon av dem eller flera av dem tillsammans sådan väsentlig ekonomisk gemenskap med annan juridisk person än fondkommis-

sionären som grundas på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse. omfattar anmälningsskyldigheten även den juridiska personens innehav av fondpapper, om den anmälningsskyldige har väsentligt inflytande över den juridiska personens verksamhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställs äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

41 § Styrelsen för eller verkställande direktör hos fondkommissionär skall skyndsamt skriftligen erinra den som avses i 39 § om hans anmälningsskyldighet enligt denna lag.

42 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den provision (courtage) som fondkommissionär uppstår med anledning av kommissionsuppdrag.

43 § Till bestridande av kostnaden för bankinspektionens tillsynsverksamhet skall fondkommissionär årligen erlægga bidrag enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen. Bidraget får ej överstiga tre procent av det sammanlagda beloppet av de provisioner fondkommissionären under nästföregående räkenskapsår har uppburit på avtal som kommissionären har slutit i fråga om köp eller försäljning av värdepapper.

44 § Styrelseledamot eller befattningshavare hos fondkommissionär får icke obehörigen yppa uppdragsgivares affärsförhållanden eller personliga förhållanden, om vilka han erhållit kännedom i denna sin egenskap, eller i strid med uppdragsgivares intresse begagna sig av sådan kännedom. Han får ej heller obehörigen yppa eller begagna sig av vad han till följd av anmälan enligt 40 § har fått veta om annans ekonomiska eller personliga förhållanden.

Den som hos bankinspektionen har tagit befattning med tillstånds- eller tillsynsärende enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid har fått veta om annans ekonomiska eller personliga förhållanden.

45 § Meddelar bankinspektionen föreskrift eller förbud enligt denna lag får inspektionen förelägga vite.

46 § Talan mot bankinspektionens beslut enligt denna lag förs hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut länder till omedelbar efterättelse, om ej annat beslutas.

Straff

47 § Den som driver fondkommissionsrörelse utan tillstånd döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot 4 § döms till böter.

48 § Styrelseledamot eller befattningshavare hos fondkommissionsbolag som uppsåtligen eller av oaktsamhet genom oriktig bokföring eller på annat sätt lämnar bankinspektionen felaktiga upplysningar om verksamheten döms till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall döms ej till ansvar.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder med nedan angivna undantag i kraft den 1 januari 1980, då lagen (1919: 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet upphör att gälla. Bestämmelsen i 17 § sistnämnda lag gäller dock till utgången av år 1981.

2. Den som vid lagens ikraftträdande har ordet fondkommission eller avledning därav i sin firma och som ej har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse får utan hinder av 4 § använda denna firmabeteckning till utgången av år 1980 eller, om ansökan om registrering av ny firma då har getts in, till dess ansökningen slutligt har prövats.

3. Bestämmelsen i 16 § träder i kraft den 1 januari 1985, såvitt avser fondkommissionsbolag.

4. Bestämmelserna i 18 och 25 §§ träder i kraft den 1 januari 1983.

5. Den som vid lagens ikraftträdande driver fondkommissionsrörelse med tillstånd och som ej är aktiebolag eller bankaktiebolag får utan hinder av lagens bestämmelser fortsätta verksamheten till utgången av år 1981. Bestämmelserna i 7-9, 12, 13, 15, 18-24, 38-41, 44, 47, 48 och 50 §§ gamla lagen gäller i tillämpliga delar i fråga om sådan verksamhet. I övrigt gäller 13-15, 17-24, 26-35 och 39-48 §§ nya lagen i tillämpliga delar.

6. Aktiebolag som vid lagens ikraftträdande har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse får fortsätta verksamheten oaktat bolaget ej uppfyller föreskrifterna i 9-12 §§ och utan hinder av att tillstånd enligt 6 § ej har meddelats, dock längst till utgången av år 1980 eller, om ansökan om tillstånd då har getts in, till dess ansökningen slutligt har prövats.

7. Bankaktiebolag som vid lagens ikraftträdande har tillstånd att driva fondkommissionsrörelse får fortsätta denna utan hinder av att tillstånd enligt nya lagen ej har meddelats, dock längst till utgången av den tid som gällande oktroj avser.

8. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

INGEMAR MUNDEBO
(Ekonomidepartementet)

